

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 117/05-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., bytom H., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. M., B., ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. SŽ-o-NS 58/03 z 28. októbra 2003 a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Daňového úradu H. č. 647/2100/49483/2001 zo 17. decembra 2001 v spojení s rozhodnutím Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky č. IV/2500/4924/2002/ŠI z 15. júla 2002, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. mája 2004 doručená sťažnosť P. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného

práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. SŽ-o-NS 58/03 z 28. októbra 2003.

1. 1. Podaním doručeným ústavnému súdu 15. marca 2005 sťažovateľ rozšíril petit svojej sťažnosti a namietal aj porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu aj rozhodnutím Daňového úradu H. (ďalej len „daňový úrad“) č. 647/2100/49483/2001 zo 17. decembra 2001 v spojení s rozhodnutím Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) č. IV/2500/4924/2002/ŠI z 15. júla 2002.

1. 2. Zo sťažnosti vyplynuli nasledovné podstatné skutočnosti:

«(...) Žalobou podanou dňa 8. 8. 2002 sa sťažovateľ domáhal, aby Najvyšší súd SR zrušil rozhodnutie Daňového riaditeľstva SR, pracovisko T. č. IV/2500/4924/2002/ŠI zo dňa 15. 7. 2002, ako aj dodatočný platobný výmer Daňového úradu v H., č. 647/2100/49483/2001, zo dňa 17. 12. 2001.

Svojím rozsudkom č. 6 SŽ 103/02 zo dňa 26. februára 2003 Najvyšší súd SR zamietol žalobu.

Uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sťažovateľ napadol odvolaním, podaným dňa 24. 6. 2003. V rámci tohto odvolania sťažovateľ ako jeden z odvolacích právnych dôvodov uviedol rozpornosť konania pred najvyšším súdom o preskúmanie rozhodnutí daňových správnych orgánov s ust. čl. 6. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a tiež s rozhodnutím Ústavného súdu SR č. II. ÚS 62/1999.

Rozhodnutím č. SŽ-o-Ns 58/03 najvyšší súd ako odvolací orgán potvrdil rozhodnutie najvyššieho súdu ako „kvázi prvostupňového súdneho orgánu“. V odôvodnení rozhodnutia o odvolaní odvolací súd okrem iného uviedol, že „(...) v daňovej agende konanie a rozhodnutie súdu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia nie je považované za konanie, ktorého úpravu obsahuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach“. Ďalej sa už odvolací

súd otázkou súladu konania pred najvyšším súdom ako „prvostupňovým súdom“ nezaoberal.

Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo doručené sťažovateľovi dňa 8. marca 2004.

Vzhľadom na tú skutočnosť, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné a efektívne opravné a právne prostriedky, podáva na Ústavný súd SR, túto sťažnosť.

(...) Sťažovateľ zakladá svoju sťažnosť na troch právnych dôvodoch spočívajúcich v porušení základných práv, ktoré mu zaručuje Európsky dohovor o ľudských právach a Ústava SR.

Prvý dôvod založený na porušení práva na spravodlivé súdne konanie

Podľa názoru sťažovateľa Najvyšší súd SR ako „kvázi prvostupňový súd“ – v rámci konania o preskúmanie rozhodnutí daňových správnych orgánov porušil jeho právo na súdnu ochranu zakotvenú v čl. 6. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len EDLP).

(...) Úvodom sťažovateľ poukazuje na to, že názor odvolacieho súdu, že ustanovenie čl. 6 ods. 1 EDLP sa nevzťahuje na daňové konanie a konanie súdu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia daňového správneho orgánu, je v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESHP).

(...) Po prvé sťažovateľ uvádza, že procesnoprávny postup pred Najvyšším súdom SR ako „súdom prvého stupňa“ je identický s tým, ktorý EDLP odsúdil ako rozporný s ust. čl. 6 ods. 1 EDLP vo svojich rozhodnutiach vo veci Albert a Le Compte p. Belgicku. (...)

Keďže najvyšší súd ako „kvázi súd prvého stupňa“ nevykonával dôkazy, hoci dokonca sťažovateľ v priebehu celého daňového konania žiadal o vykonanie dôkazu - zaobstaranie zápisníc zo zasadnutí výberových komisií - potom neexistoval ani skutkový stav veci. Porušovateľ základného práva v prípade sťažovateľa skúmal len zákonnosť rozhodnutia a konania správneho orgánu a teda nebol skutkovou inštanciou.

(...) Po druhé sťažovateľ poukazuje na to, že Najvyšší súd SR v konaní o jeho žalobe nemal charakter súdu s plnou jurisdikciou. Dôvodom je to, že porušovateľ základného práva neobjasňoval skutkový stav veci vykonávaním dokazovania, v dôsledku čoho porušovateľ neskúmal v plnej šírke sťažovateľov prípad a mnohé aspekty sporu unikli pozornosti a záujmu súdu (napr. spôsob zadávania zákaziek sťažovateľovi). Porušovateľ základného práva preto nerozhodol o otázkach skutkových.

(...) Po tretie sťažovateľ tvrdí, že v konaní pred porušovateľom základného práva bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie aj z toho dôvodu, že ani daňové správne orgány ani porušovateľ nevykonali sťažovateľom navrhovaný dôkaz (zaobstaranie zápisníc zo zasadnutí výberových komisií) a to aj napriek tomu, že o vykonanie tohto úkonu a súčasne dôkazu sťažovateľ žiadal a na nevykonanie vo svojej žalobe poukazoval. Takto bol porušený princíp „rovnosti zbraní“ účastníkov konania, pretože sťažovateľ nemohol nechať vykonať ním navrhovaný dôkazný prostriedok.

(...) Po štvrté, sťažovateľ sa domnieva, že právo na spravodlivé súdne konanie a tiež právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) bolo tiež porušené pre nedostatok konania vedeného pred najvyšším súdom ako odvolacím súdom. Vo svojej žalobe i odvolaní sťažovateľ ako dôvod nezákonnosti rozhodnutia „NS SR ako súdu prvého stupňa“ uviedol, že protokol o daňovej kontrole bol nezákonne vydaný z dôvodov, ktoré sťažovateľ uvádza ďalej. S týmto právnym dôvodom sa však najvyšší súd ani ako „kvázi súd prvého stupňa“ ani ako odvolací súd vôbec nezaoberal a túto skutočnosť vôbec neskúmal. Teda jeho rozhodnutie je postihnuté vadou spočívajúcou v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia.

(...) Po piate, sťažovateľ uvádza právny názor, podľa ktorého postupom porušovateľa základného práva bolo porušené jeho právo na spravodlivé konanie, resp. na súdnu ochranu i v súvislosti s rozhodnutím Ústavného súdu SR č. II. ÚS 62/1999 publikovaným pod č. 28/1999.

Podľa uvedeného rozhodnutia ÚS SR „(...) daňový správa pri výkone daňovej kontroly vychádza z prezumpcie nevinny. Dokiaľ sa nepreukáže opak, na daňovníka sa pozerá ako na nevinného“. Podľa tvrdenia sťažovateľa v čase rozhodovania najvyššieho súdu ako „kvázi súdu prvého stupňa“ , tak aj odvolacieho súdu minimálne pretrvávali a naďalej aj trvajú pochybnosti o dôvodnosti vyrubenia rozdielu na dani z príjmov a zavinenia sťažovateľa a to aj vzhľadom na neúplné zistenie skutkového stavu veci. Potom Najvyšší súd SR - či už v prvom stupni mal zrušiť rozhodnutia daňových správnych orgánov, resp. ako odvolací súd zrušiť alebo zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa a to v súlade s princípom prezumpcie nevinny alebo subsidiárne v súlade s princípom „in dubio pro reo“.

Druhý dôvod založený na porušení práva na nerušenú dražbu majetku

Podľa názoru sťažovateľa Najvyšší súd SR ako „prvostupňový súd“ - porušovateľ základného práva - v rámci konania o preskúmanie rozhodnutí daňových správnych

orgánov porušil jeho právo na nerušenú dražbu majetku zakotvené v čl. 1 Protokolu č. 1 EDLP (...).

Po prvé, keďže konanie vedené pred porušovateľom základného práva je v rozpore s čl. 6 ods. 1 EDLP a v tomto konaní bola zamietnutá žaloba, ktorou sa sťažovateľ domáhal zrušenia rozhodnutí, ktorými mu bola uložená povinnosť zaplatiť rozdiel na dani z príjmov, tak podľa názoru sťažovateľa mu v rozpore s právom bola uložená majetková povinnosť, čím bolo porušené jeho právo na nerušenú držbu majetku.

Po druhé, sťažovateľ v žalobe i v odvolaní poukázal tiež na to, že protokol o daňovej kontrole č. 647/2200/24966/2001 na základe ktorého bol vydaný dodatočný platobný výmer č. 647/2100/49483/2001 bol vystavený v rozpore so zákonom a to z toho dôvodu, že doba vykonania daňovej kontroly je rôzne uvádzaná. V jednom rovnopise tohto protokolu o daňovej kontrole je uvádzaný ako deň skončenia daňovej kontroly 30. 11. 2001 a v druhom rovnopise 15. 5. 2001. Aj začiatok vykonania daňovej kontroly je rozporný vzhľadom na ten fakt, že síce na oboch rovnopisoch je uvádzaný ako deň začatia kontroly deň 14. 9. 1999. Podľa § 15 ods. 11 písm. f) zák. č. 511/1992 Zb. zákona o správe daní a poplatkov (ďalej len ZSDP) podstatnou náležitosťou protokolu o daňovej kontrole je miesto a doba vykonania daňovej kontroly. Pretože deň začatia i ukončenia daňovej kontroly je rozporný a teda neurčitý, protokol o daňovej kontrole nespĺňa náležitosti určené v zákone a preto bol vyhotovený v rozpore so zákonom. Práve v rámci tohto dokumentu bol vyhodnotený skutkový stav veci na základe ktorého zistenia bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť rozdiel na dani z príjmov.

Nezákonnosť uloženia majetkovej povinnosti - zaplatiť rozdiel na dani z príjmov - potom treba vidieť vo svetle nasledujúcich rozhodnutí ESĽP vo veci Belveder Albeghiera s. a. r. l. p. Taliansku (bod 56): „Súd pripomína, že čl. 1 Protokolu č. 1 vyžaduje predovšetkým a najmä, aby zásah orgánu verejnej moci do požívania práva na rešpektovanie majetku bol zákonný,“ A vo veci Beyler p. Taliansku (bod 108): „Súd pripomína, že zákonnosť je prvoradou podmienkou zlučiteľnosti zásahu v súlade s čl. 1 protokolu č. 1 „Čl. 1 Protokolu č. 1“ vyžaduje, predovšetkým a najmä, aby zásah orgánu verejnej moci do požívania práva na rešpektovanie majetku bol zákonný.“

Tretí dôvod založený na porušení práva na účinný opravný prostriedok

Podľa názoru sťažovateľa Najvyšší súd SR, ako odvolací súd - porušovateľ základného práva, v rámci konania o preskúmanie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, porušil jeho právo na účinný opravný prostriedok zakotvené v čl. 13 EDLP: „Každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.“

Podľa právneho názoru sťažovateľa skutočnosť, že rozhodnutia vydané Najvyšším súdom SR sú preskúmané Najvyšším súdom SR, porušuje jeho právo na účinný opravný prostriedok. To, že sudcovia NS SR v „kvázi prvostupňovom konaní“ a v preskúmvacom konaní sú vzájomne v určitých právnych veciach sudcami „súdu prvého stupňa“ a v iných právnych veciach sudcami odvolacieho súdu môže vzbudzovať pochybnosť o inštitucionálnej a rozhodovacej nezávislosti odvolacieho súdu.

Nakoniec sťažovateľ poukazuje aj na to, že odvolacie konanie na Najvyššom súde SR nenapĺňa požiadavku devolutívneho princípu (rozhodnutá vec je predložená odvolaciemu súdu, ktorý je odlišný od súdu prvého stupňa preto, aby sa rozhodlo znova o skutkových a právnych otázkach), ktorý je jednou zo záruk nezávislého a úplného preskúmvania rozhodnutí súdu prvého stupňa odvolacím súdom.»

1. 3. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky právoplatným rozsudkom č. Sž-o-NS 58/03 zo dňa 28. októbra 2003 porušil právo na spravodlivé súdne konanie uvedené v článku 6 odsek 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach, právo na nerušenú držbu majetku uvedené v článku 1 Protokolu č. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach, právo na účinný vnútroštátny opravný prostriedok uvedené v čl. 13 Európskeho dohovoru o ľudských právach a právo na súdnu ochranu uvedené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. ruší rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Sž-o-NS 58/03 zo dňa 28. októbra 2003, č. 6 Sž 103/02 zo dňa 26. februára 2003, ako aj rozhodnutie Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky č. IV/2500/4924/2002/ŠI z 15. júla 2002 a tiež dodatočný platobný výmer Daňového úradu H. č. 647/2100/49483/2001 zo 17. decembra 2001.

3. priznal v súlade s článkom 127 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v rozsahu 100.000 slovenských korún, ktoré je NS SR povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia a to z dôvodu zvýšeného psychického napätia, hlbokého pocitu nespravodlivosti a tiež zhoršenia podmienok súkromného života sťažovateľa v dôsledku začatia daňového exekučného konania.

4. priznal sťažovateľovi náhradu trov konania pred Ústavným súdom SR.“

1. 4. Sťažovateľ sa domáhal aj toho, aby ústavný súd „v súlade s čl. 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o dočasnom opatrení, ktorým prerušuje daňové exekučné konanie začaté na základe rozhodnutia Daňového úradu H. č. 647/350/33821/03 zo dňa 14. 7. 2003“.

1. 5. Podaním doručeným ústavnému súdu 15. marca 2005 sťažovateľ doplnil petit sťažnosti tak, že žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že:

„Daňový úrad H. svojím rozhodnutím č. 647/2100/49483/2001 zo dňa 17. decembra 2001 a Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky svojím rozhodnutím č. IV/2500/4924/2002/ŠI zo dňa 15. júla 2002 porušili sťažovateľovo právo na ochranu majetku zakotvené v čl. 1 Protokolu č. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach porušili tiež v neprospech sťažovateľa princíp prezumpcie nevinny zakotvený v článku 6 odsek 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach.“

2. V rámci prípravy veci na predbežné prerokovanie sa na základe žiadosti ústavného súdu k prijatiu a opodstatnenosti sťažnosti vyjadrili obaja účastníci konania: najvyšší súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. M. K., listom z 21. septembra 2004 č. k. KP 8/04-14 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu najvyššieho súdu z 5. novembra 2004.

2. 1. Predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení uviedol: „Súd (...) sám, na základe spisového materiálu, po vyhodnotení dôkazov, dospel k rovnakému právnomu názoru, ako žalovaný orgán daňovej správy, čo samé osebe nie je porušením práva na

spravodlivý proces (...). Žalobca sám, okrem spochybňovania spôsobu hodnotenia dôkazov, neuviedol žiadne konkrétne dôkazy o výkone sprostredkovateľskej činnosti organizáciou, ktorá mala sprostredkovanie vykonať a v prospech ktorej mal vyplatiť daňovo odpočítateľné náklady.

Pokiaľ sťažovateľ v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal nevykonanie dôkazov na pojednávaní, s poukazom na § 250 i ods. 1 OSP je zrejmé, že súd pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia vykoná len také dokazovanie, ktoré je potrebné na posúdenie jeho zákonnosti. Súd konštatoval skutočnosť, že dokazovanie vykonané orgánom verejnej správy bolo rozsiahle a dostatočné pre posúdenie veci. Účastníkovi nič nebránilo sa k výsledkom dokazovania po nahliadnutí do spisu vyjadriť v daňovom konaní, vykonané dôkazy spochybníť či vyvrátiť. Skutočnosť, že orgán daňovej správy a ani prvostupňový súd nevykonali jeden z dôkazov navrhnutých žalobcom, (...) sama osebe nie je dôvodom na spochybnenie spravodlivého procesu. Posúdenie relevantnosti navrhovaného dôkazu je úlohou súdu a súd svoje stanovisko odôvodnil, keď zaujal logické stanovisko k žalobcom tvrdenej zmluve o sprostredkovaní. (...)

Ak sťažovateľ namietal, že bolo porušené jeho právo na držbu majetku, najvyšší súd poznamenáva, že podľa platnej daňovej legislatívy vykonateľným je už prvostupňové rozhodnutie správcu dane bez ohľadu na právoplatnosť rozhodnutia. Povinnosť zaplataenia dane je daná zákonom, na základe rozhodnutia orgánu daňovej správy, nie rozhodnutím súdu. Pretože súd nezistil žalobou tvrdené porušenie zákona konaním a rozhodnutím daňových orgánov, nie je uložená daňová povinnosť v rozpore so zákonom. Splnením takej daňovej povinnosti nedochádza k porušeniu ústavného práva na nerušenú držbu majetku.

(...) Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie ústavného práva na účinný opravný prostriedok, možno konštatovať, že sťažovateľ využil opakovane možnosť opravného prostriedku v samotnom daňovom konaní, pričom sa príslušné daňové orgány vecne zaoberali dôvodmi jeho odvolania. Skutočnosť, že aj správna žaloba bola posúdená v dvoch inštanciách znamená, že náš právny poriadok dáva dostatok možností domáhať sa ochrany práva. (...) rozhodovanie najvyššieho súdu v dvoch inštanciách nemožno chápať inak, než ako posilnenie právnej ochrany pred nezákonnými rozhodnutiami orgánov verejnej správy (...), pričom zloženie senátu a procesná úprava postupu súdu vylučuje opodstatnenosť tých pochybností, ktoré vzniesol žalobca vo vzťahu k nezávislosti odvolacieho súdu.“

2. 2. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedu najvyššieho súdu okrem iného uviedol:

„Právny názor NS SR, podľa ktorého pri preskúmaní rozhodnutia správneho orgánu súdom sa vykoná len také dokazovanie, ktoré je potrebné na posúdenie jeho zákonnosti, potvrdzuje sťažovateľov právny záver, v zmysle ktorého súd nevykonáva dokazovanie s cieľom zistiť skutkový stav veci. Potom takýto súd, nie je súdom s plnou jurisdikciou. (...)

V súvislosti s názorom porušovateľa, že splnením daňovej povinnosti nedochádza k porušeniu ústavného práva na nerušenú držbu majetku, sťažovateľ si dovoľuje poukázať na to, že (...). Ak teda boli porušené ústavou a EDLP garantované práva a procesnoprávne zásady, práve v súvislosti s vyrubeníím daňovej povinnosti sťažovateľovi, potom pôjde aj o porušenie jeho práva na nerušenú držbu majetku.

K názoru porušovateľa, že posúdenie správnej žaloby v dvoch inštanciách je dôkazom o dostatku možnosti domáhať sa práva, sťažovateľ uvádza, že je dôležité skúmať nielen to či právny poriadok dotknutého štátu určuje existenciu opravného prostriedku, ale aj to či takýto opravný prostriedok je účinný, či nie je len formálnym opravným prostriedkom.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pre plnení úradných povinností.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikto nemôže byť zbavený svojho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanoví zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú

právnú ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). Všeobecné sudy poskytujú ochranu plynúcu z citovaného článku ústavy tak, že postupujú v konaní súc viazané procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Sťažnosť obsahuje tri druhy námietok porušenia ústavy a dohovoru: 1.) porušenie práv sťažovateľa na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, 2.) porušenie jeho práva vlastníť a pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu a 3.) porušenie jeho práva mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu (z 28. októbra 2003 sp. zn. SŽ-o-NS 58/03) a rozhodnutím daňového úradu (zo 17. decembra 2001 č. 647/2100/49483/2001) v spojení s rozhodnutím daňového riaditeľstva (z 15. júla 2002 č. IV/2500/4924/2002/ŠI).

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ napadol postup a rozhodnutie daňového úradu v spojení s rozhodnutím daňového riaditeľstva, ako aj rozsudok najvyššieho (odvolacieho) súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať postup a rozhodnutie daňového úradu v spojení s rozhodnutím daňového riaditeľstva, pretože ich postup a rozhodnutie preskúmal najvyšší súd a rozhodol o ňom rozsudkom z 23. februára 2003 sp. zn. 6 SŽ 103/02 (ktoré inak sťažovateľ - ako to vyplýva z petitu sťažnosti - nenapadol) a o odvolaní proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu, rozhodoval najvyšší súd, ako súd odvolací napadnutým rozsudkom. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v týchto častiach (teda vo vzťahu k daňového úradu a k daňového riaditeľstvu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

1.) Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok najvyššieho súdu z 28. októbra 2003 sp. zn. SŽ-o-NS 58/03, podstata prvej námietky sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu práv sťažovateľa na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, spočíva v tom, že *«najvyšší súd ako „kvázi súd prvého stupňa“ nevykonával dôkazy, hoci dokonca sťažovateľ v priebehu celého daňového konania žiadal o vykonanie*

dôkazu», ďalej, že najvyšší súd „v konaní o jeho žalobe nemal charakter súdu s plnou jurisdikciou“, a napokon že, «ani daňové správne orgány ani porušovateľ nevykonali sťažovateľom navrhovaný dôkaz (zaobstaranie zápisníc zo zasadnutí výberových komisií) a to aj napriek tomu, že o vykonanie tohto úkonu a súčasne dôkazu sťažovateľ žiadal a na nevykonanie vo svojej žalobe poukázal. Takto bol porušený princíp „rovnosti zbraní“ účastníkov konania».

Ústavný súd konštatuje, že skutočnosti, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nenasvedčujú tomu, že by v danom prípade mohlo dôjsť k porušeniu označených základných práv, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a sťažovateľ, ktorý je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, teda kvalifikovaným právnym zástupcom, neuviedol žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľa.

Podľa odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že:

«„Najvyšší súd, ako súd odvolací, v rozšírenom a inom zložení senátu, preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu podaného odvolania a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť:

(...) Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu namietol nedostatočné zistenie skutkového stavu správcom dane a to, že neprihliadol na dôkazy navrhovateľa. Z dôvodov odvolania však vyplýva, že v podstate namieta hodnotenie dôkazov daňovými orgánmi. Najvyššiemu súdu vytýka, že sa nezaoberal otázkou, či sa zúčastňoval alebo nezúčastňoval výberových konaní. Neskúmal otázku či bola vykonávaná sprostredkovateľská činnosť obchodnou spoločnosťou D. s r. o. a či mu v dôsledku tejto činnosti boli dávané zákazky.

Podľa názoru odvolacieho súdu uvedené námietky nie sú dôvodné. Daňové orgány v daňovom konaní uskutočnili rozsiahle dokazovanie, a na základe vykonaných dôkazov je odôvodnený a logický záver týkajúci sa sprostredkovateľskej odmeny a odmeny za výkopové, búracie a terénne práce. Odvolací súd nezistil vady v hodnotení vykonaných dôkazov ani daňovými orgánmi a ani v rozhodnutí prvostupňového súdu.

(...) Posúdenie veci žalobca argumentuje skutočnosťami, ktoré majú vzťah k činnosti M. M. ako splnomocnenca a konateľa firmy D. s r. o. Nevyvracia samotnú skutočnosť, že sprostredkovateľská zmluva bola vyhotovená dodatočne. Ak potom najvyšší súd právne posúdil zmluvu ako neplatnú, nemožno mu vyčítať nesprávne právne posúdenie veci, najmä nie z dôvodu, vytýkaného v odvolaní, že sa nezaoberal eventuálne povinnosťou žalobcu vydať bezdôvodné obohatenie.

(...) Podľa názoru žalobcu konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Uznáva síce, že konanie pred najvyšším súdom bolo verejné a bol verejne vyhlásený aj rozsudok, avšak súd nevykonal dôkazy na pojednávaní, v dôsledku čoho súd nerozhodoval o skutkových otázkach a mnohé aspekty sporu unikli pozornosti najvyššieho súdu.

Podľa názoru odvolacieho súdu tvrdenia žalobcu nezodpovedajú skutočnosti. Súčasťou skúmania zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je aj skúmanie, či rozhodnutie bolo vydané na základe skutkového stavu, ktorý vyplýva z vykonaného dokazovania a či vykonané dôkazy dávajú dostatočný podklad pre rozhodnutie vo veci. Súd skúma zákonnosť postupu správnych orgánov v konaní pri vykonávaní a hodnotení dôkazov. Ak považuje zistenie skutkového stavu za dostatočné pre posúdenie, sám nie je povinný vykonať dokazovanie. Odvolací súd pripomína, že v dňovej agende konanie a rozhodnutie súdu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia nie je považované za konanie, ktorého úpravu obsahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru o ľudských právach. Preto argumentáciou o nesúlade postupu prvostupňového súdu v danej veci čl. 6 ods. 1 Dohovoru považuje odvolací súd za nenáležitú.“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený výklad najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05).

Rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil ani, že by jeho závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého postupu a rozhodnutia najvyššieho súdu. Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

2.) Podstata druhej námietky napadnutého rozsudku najvyššieho súdu z 28. októbra 2003 sp. zn. SŽ-o-NS 58/03 vo vzťahu k porušeniu práv sťažovateľa na porušenie jeho práva vlastníť a pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu spočíval v nezákonnosti *„uloženia majetkovej povinnosti - zaplatiť rozdiel na dani z príjmov“*.

Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie (časť II. 1 tohto uznesenia), nemohlo teda dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľa vlastníť a pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, preto aj v tejto časti sťažnosti bolo potrebné jeho sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

3.) Sťažovateľ napokon namietal porušenie jeho práva mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru, rozsudkom najvyššieho súdu z 28. októbra 2003 sp. zn. SŽ-o-NS 58/03, pričom podstata jeho námietky spočíva v tom, že *«skutočnosť, že rozhodnutia vydané Najvyšším súdom SR sú preskúmané Najvyšším súdom SR, porušuje jeho právo na účinný opravný prostriedok. To, že sudcovia NS SR v „kvázi prvostupňovom konaní“ a v preskúmovacom konaní sú vzájomne v určitých právnych veciach sudcami „súdu prvého stupňa“ a v iných právnych veciach sudcami odvolacieho súdu môže vzbudzovať pochybnosť o inštitucionálnej a rozhodovacej nezávislosti odvolacieho súdu»*.

Vo vzťahu k uvedenému (namietanému) porušeniu práva ústavný súd pripomína, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03).

Právo na účinný opravný prostriedok podľa č. 13 dohovoru nemôže všeobecný súd porušiť vtedy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. IV. ÚS 36/04). Takýmto predpisom je zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) v znení neskorších predpisov. Podľa § 246b ods. 3 poslednej vety OSP (účinného v čase rozhodovania najvyššieho súdu): „O opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky koná a rozhoduje iný senát tohto súdu zložený z predsedu a štyroch sudcov.“

Pretože v danom prípade najvyšší súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z uvedeného rámca platných a účinných právnych predpisov, neporušil právo sťažovateľa mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru, a preto aj v tejto časti považoval ústavný súd sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec uvedeného z predmetnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi v podstate ide o to, aby ústavný súd preskúmal, či „*relevantné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku*“, na základe ktorých „*rozhodnutia vydané Najvyšším súdom SR sú preskúmané Najvyšším súdom SR*“, sú, alebo nie sú v súlade s ústavou. Na podanie takéhoto návrhu však chýba aktívna legitímácia sťažovateľa, pretože podľa čl. 130 ods. 1 ústavy a § 37 zákona o ústavnom súde môžu návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podať len osoby taxatívne uvedené v čl. 130 ods. 1 písm. a) až e) ústavy (najmenej jedna pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky, súd a generálny prokurátor Slovenskej republiky).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd v danej veci rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu, rozhodnutia daňového riaditeľstva, dodatočného platobného výmeru daňového úradu, vydanie dočasného opatrenia o prerušení exekučného konania a priznania primeraného finančného zadosťučinenia je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2005